

Skärgårdens sommaroro: bli sjuka eller bankrutt

Särtryck ur Göteborgsposten 17 maj 2020
Text Marie Kennedy, bild Anders Ylander

På Styrso är åsikterna om sommargästerna delade – många äldre i riskgruppen för coronaviruset, bävar inför anstormningen av fastlandsbor medan flera av dem som driver pensionat, kaféer och restauranger i skärgården är beroende av turisterna

Många av södra skärgårdens äldre öbor vill helst inte se några besökare i år på grund av coronapandemin. Men uteblir sommarbesökarna riskerar både företagare och ett 100-tal familjer ute på öarna att förlora sina livsverk och sin försörjning.

– Vi är ungefär 20 företagare som är beroende av sommargäster, dagsbesökare och turister, säger Ola Tulldahl, som driver Pensionat Skäret på Styrso.

På Styrso är åsikterna om sommargästerna delade – många äldre i riskgruppen för coronaviruset, bävar inför anstormningen av fastlandsbor medan flera av dem som driver pensionat, kaféer och restauranger i skärgården är beroende av turisterna.

I sommar får vi semestra hemma, som på 60-talet, konstaterade GP i en artikel nyligen – och tipsade, i en bildtext, om Göteborgs södra skärgård som ett nära resmål. Kort därefter började protestmejlerna från oroade skärgårdsbor välla in. De bävar inför osund

trängsel på färjorna, kaos på Saltholmen och den ökade smittorisken av covid-19 när sommargäster och badsugna göteborgare ger sig ut bland öarna.

”Kom inte hit!” är det återkommande budskapet i mejlen.

Kraftigt begränsade platser ombord

Trots detta satte sig GP på färjan en solig men kall majmorgon och åkte ut till Styrso. Självklart enligt alla coronas regler och med största

Coronaeffekten: I år har vi semester som på 60-talet

I sommar blir vi instängda i Sverige under semestern och begränsningarna är coronas fel. Men också en chans till nya upplevelser. Ett enklare liv med bilsemester och camping som på 60-talet eller kroppsnjutning och svenskt rivieraliv som på 40-talet. Kommer denna sommaren rent av bli den bästa på länge?

gp.se / Marie Kennedy / 3 maj

försiktighet. Vi ville veta hur resonemangen egentligen går ut på öarna.

På Saltholmen är parkeringarna nästan fulla, eftersom många skärgårdsbor väljer att jobba hemma under coronapandemin, men på färjan ut mot Vrångö är det ett 40-tal passagerare, på väg ut för olika arbetsuppdrag, sommarboende på väg hem och så Thomas som kommer med sitt fiskespö och låg profil.

– Jag är på väg till Vrångö för att fiska. Jag är permitterad från jobbet och brukar åka ut och fiska någon gång i veckan. Men jag håller mig för mig själv och står oftast utomhus på färjan, säger han.

I början på maj går ö-livet fortfarande i stilla lunk. Men en het sommardag i semester-juli är det normalt knökfullt av folk på Saltholmen som vill ut i skärgården. Om Styrso-bolaget kör för högtryck på alla färjorna kan de transportera upp till 10 000 passagerare per dag. Men coronarestriktionerna gör att man nu har ett tak på cirka hälften.

Bofasta vill inte se turister i sommar

Utanför Coop på Styrso lastar Malin Lennartsson-Granqvist cykelkorgarna fulla med matvaror på sin lediga dag. Ett gäng skolungdomar är på väg in i butiken på frukostrasten. Lydigt en och en. För här gäller strikta regler för att hålla smittan borta.

– Det är viktigt att man inte får in för mycket folk i butiken på en gång. Och jag brukar hjälpa till att handla till några av våra några äldre, säger hon. Och hon förstår öbornas oro inför sommaren.

– Ja, folk vill inte ha hit en massa besökare i sommar. Vi har många som är över 70 år som är oroad, och många av öborna är rädda över att inte kunna få plats på båtarna när de ska åka hem efter jobbet, säger Malin Lennartsson-Granqvist.

Tre pigga bofasta 70-plussare ute på promenad kommer med ett liknande budskap. Men de vill inte vara med med namn och bild.

Coop på Styrso tillämpar hårda restriktioner för att hålla coronasmittan på ön stängd. Ö-borna uppmanas att gå in högst två och två i butiken samtidigt som såväl telefonsamtal som annat småprat helst ska ske utanför butiken.

– Vi kan inte ha horder av 30-40-åringar som fyller gångvägarna här. Vad ska vi som bor här och är 70 göra? Isolera oss i våra hem? frågar sig en av kvinnorna.

Samtidigt får det inte bli som det är på Gotland, där bofasta gotlänningar gått ut och krävt att man ska stoppa alla färjor i sommar, kontrar mannen i sällskapet.

Sommargäster kontroversiella – från Österlen till Gotland

Det är inte bara på Gotland som det höjts röster om att man inte vill se sommargäster. Tidigare i år har oroliga Österlenbor inte velat se stockholmare i karantän i området, och på flera orter i Bohuslän och i

”Vi har många som är över 70 år som är oroad, och många av öborna är rädda över att inte kunna få plats på båtarna när de ska åka hem efter jobbet” säger Malin Lennartsson-Granqvist.

Falkenberg har man gjort klart att man inte vill bistå utsocknes gäster med lokal hemtjänst – vilket är ett annat sätt att säga, att besökare inte är välkomna.

I Ystad, Simrishamn och Sjöbos kommuner överväger man att införa coronavakter på stränderna för att se till att folk håller avståndet, enligt SVT. Men några sådana planer finns inte i Västra Götalands län. Ännu.

Ulrika Gunnartz och Duncan Hume konstaterar att sommarsäsongen bjuder på ett dilemma på öarna – dels måste fastboende i riskgruppen kunna känna sig trygga, dels påverkas kaféer, restauranger och hotell negativt om turisterna blir få. Den förestående sommarsäsongen är ett dilemma konstaterar Ulrika Gunnartz och Duncan Hume, som tar en fika i trädgården, innan det är dags att gå in och fortsätta att jobba hemma.

– Det finns många fastboende som är i riskgruppen, som hoppas att få kunna leva i sin trygga miljö på öarna. Men om det kommer mycket folk och blir fullt på båtarna så ökar riskbilden, säger Ulrika Gunnartz.

– Å andra sidan har du massor av människor som har sina liv och verksamheter härute med kaféer, restau-

ranger och hotell, som också påverkas, säger hon.

Företag kämpar för sin överlevnad

Några av dem som redan har fått känna av coronaeffekten är Ola Tulldahl, som driver Pensionat Skäret på Styrso, och Jennie Wijk och Madeleine Strandberg som driver Södra skärgårdens café längst ut på linjen på Vrångö.

Hela skärgården står i blom, men besökssäsongen har hittills varit stendöd.

För att kaféet på Vrångö ska kunna överleva ekonomiskt har man nu bara öppett på lördagar – om det är vackert väder. Normalt är kaféet öppet från våren långt in i december för att kunna serva besökare och fastboende med fika och julbord.

– Vi tappade över 90 procent av vår omsättning över en natt i princip. Och det är svårt att sja om framtiden. Ett vanligt år brukar vi anställa 20 unga från skärgården och ge dem deras första steg in i arbetslivet. I år har vi vågat säga ja till fem, men vi vet inte hur det kommer att bli, säger Jennie Wijk.

Om det inte blir någon sommarsäsong alls i år och coronapandemin skulle dra ut på tiden vet de inte ens om kaféet kommer att överleva.

Ett 20 tal företag inom besöksnäringen är hotade och försörjningen för ett 100-tal skärgårdsfamiljer, konstaterar Ola Tulldahl

– Vi lever av det som vi drar in under våren, sommaren och hösten, och vi har lagt ner åtta år av vårt liv på att bygga upp det här, säger Jennie Wijk.

100 familjer riskerar inkomsten

Pittoreska Pensionat Skäret, som funnits i 20 år, har haft det lika tufft. 90 procent av bokningarna har försvunnit och 99 procent av konferenserna.

– Vi klarar oss fram till juni, juli utan några gäster, kanske lite längre. Men sedan kommer vintersäsongen och då måste vi ha kapital. Och det är bara under sommarsäsongen som du kan arbeta upp det. Men vi hoppas att vi kommer att få en så pass stor bredd av gäster och konferensbesökare att vi i alla fall överlever och kommer att finnas kvar och att våra anställda ska ha en arbetsplats att gå till. Det är det som gäller just nu, säger Ola Tulldahl.

Någon vinst kommer det inte att bli på några år, spår han. Och Pensionat Skäret och Södra skärgårdens café, är inte de enda företagen i skärgården som håller andan just nu.

– Vi är ungefär 20 företagare som är beroende av sommargäster, dagsbesökare och turister, och det är ungefär 100 familjer som riskerar att bli utan

inkomst, eller se halva inkomsten försvinna om vi blir tvungna att säga nej till alla besökare, säger Ola Tulldahl.

I ena vågskålen ligger alla oroliga öbor - i den andra skärgårdsföretag inom besöksnäringen och småbutiker som riskerar att gå under.

– Vi förstår och tar hänsyn till den oroade riskgruppen, och vi förstår att vi måste ha en minskad tillströmning av folk just på Saltholmen och att båtarna inte tar alltför många personer, säger Ola Tulldahl, som själv krympt ner antalet platser på uteserveringen och följer alla regler.

Samtidigt är besöksnäringen i skärgården helt beroende av besökare. 80 procent av omsättningen kommer från inresande gäster.

”Vi tycker inte att man ska ut åka ut med kollektivtrafiken och turista i skärgården i dessa tider. Men vi jobbar hårt med frågan” säger Johanna Eriksson Eknander, affärschef för båt på Västtrafik.

Många semestrande göteborgare väntas ta sig till södra skärgården i sommar och Västtrafik och Styröbolaget undersöker just nu hur eventuell trängsel

Våren har varit stentuff för pensionat, restauranger och kaféer i södra skärgården, konstaterar Ola Tulldahl, som driver Pensionat Skäret på Styrso, och Jennie Wijk och Madeleine Strandberg som driver Södra skärgårdens café längst ut på linjen på Vrångö

ska minskas både på Saltholmen och ombord på färjorna.

Problematiskt för skärgårdstrafiken

Styrsöbolagets färjor är blodomloppet för hela skärgården – inte minst under sommaren.

I år har Västtrafik och Styrsöbolaget en extra hård coronaproblematik att lösa. Bolagen sitter just nu och tittar på hur trafiken ska gå kunna gå i sommar, med minskad trängsel ombord och hur man ska styra upp trängseln på Saltholmen. Besked om sommartrafiken kommer inom kort.

– Vi är bekymrade över situationen. Jag förstår oron och den tar vi allvarligt på. Vi gör allt för att minska trängseln ombord, men vill påminna om att alla har ett ansvar för att minska smittspridningen. Vi tycker inte att man ska ut åka ut med kollektivtrafiken och turista i skärgården i dessa tider. Men vi jobbar hårt med frågan, säger Johanna Eriksson Eknander, affärschef för båt på Västtrafik.

– Det är självklart att vi måste ta höjd för det resande som det brukar vara. Men vi håller i gång kollektivtrafiken för den som måste resa. Och det är viktigt

Johanna Eriksson Eknander, affärschef för båt på Västtrafik, säger att Västtrafik gör allt för att minska trängseln ombord exempelvis skärgårdsfärjorna. I år är det troligtvis är det många som vill semestra hemma, konstaterar hon.

att vi alla hjälps åt för att hålla avstånd och undvika onödiga resor, säger Johanna Eriksson Eknander.

Öborna måste försöka hålla sams

I år blir det inte som vanligt i skärgården. Ingen dans på Brännö brygga och inget stort midsommarfirande på Vrångö.

Men viktigast av allt är att folket i skärgården i det här läget försöker hålla sams, tycker Ola Tulldahl.

– Det är ju inte meningen att vi ska komma ur detta som ovänner, på det sätt man nu kan se hända mellan länder, företag och i Norden. Vi är ju ändå vänner härute och är beroende av varandra, säger han.

Marie Kennedy

Fakta: Nuvarande begränsningar i skärgårdstrafiken

För att minska smittspridning har Styrsöbolaget infört begränsningar i skärgårdstrafiken med 30 till 50 procent minskat passagerarantal beroende på typ av fartyg.

- Res bara om du måste
- Visa hänsyn och håll avstånd till varandra
- Res inte om du känner dig sjuk eller krasslig
- Var ute i god tid och räkna med längre restid
- Undvik rusningstrafik: 7.00-9.00, 14.30-18.00 vardagar. 10.00-16.00 på helger.

Källa: Västtrafik och Styrsöbolaget

Länk till originalartikeln för prenumeranter:

<https://www.gp.se/ekonomi/sk%C3%A4rg%C3%A5rdens-sommaroro-bli-sju-ka-eller-bankrutt-1.28029178>